

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
SAYIŞTAY**

ARAŞTIRMA RAPORU

SAYI : EA.1/2011-SN.1/2011

TARİH : 28 Eylül 2011

HAZIRLAYAN:

Ebru Akbıçak - Denetçi

Sibel Nami - Denetçi

RAPORUN KONUSU:

K-290-2010 ve K-1439-2010 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararları Uyarınca Doğrudan Gelir Desteği Kapsamında Hayvan Üreticilerine Yapılan “Hayvan Başı Destek” Ödemesine İlişkin Araştırma Raporu.

RAPOR: 1-30 (30 Sayfa)

EKLER: 1-44 (471 Sayfa)

İÇERİK

		Sayfa No
1.	: SUNUŞ.....	1
2.	: YASAL DURUM.....	1
3.	: BULGULAR.....	1
3.1.	: K-1439-2010 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Uyarınca Yapılmış Olan Ödemeler.....	5
3.1.1.	: K-1439-2010 sayılı BKK Uyarınca Destek Alması Uygun Olan Üreticiler.....	5
3.1.1.1.	: Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Alan Üreticiler.....	5
3.1.1.2.	: Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Almayan Üreticiler.....	5
3.1.2.	: K-1439-2010 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Uyarınca Hak Ettiğinden Fazla Destek Ödemesi Alan/Alması Öngörülen Üreticiler.....	5
3.1.2.1.	: Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Alan Üreticiler.....	5
3.1.2.2.	: Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Almayan Üreticiler.....	6
3.1.3.	: K-1439-2010 sayılı BKK Uyarınca Hak Ettiğinden Daha Az Destek Alan Üreticiler.....	6
3.1.3.1.	: Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Alan Üreticiler.....	6
3.1.3.2.	: Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Almayan Üreticiler.....	6
3.1.4.	: Ödeme Tarihi İtibarıyla Hayatta Olmadığı Tespit Eden Üreticiler.....	7
3.1.4.1.	: Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Alan Üreticiler.....	7
3.1.4.2.	: Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Almayan Üreticiler.....	7
3.1.5.	: KKTC Vatandaşı Olmayan Üreticiler.....	8
3.1.5.1.	: Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Alan Üreticiler.....	8
3.1.5.2.	: Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Almayan Üreticiler.....	8
3.1.6.	: Veteriner Dairesi Sisteminde Mevcut Deneme Kayıtları İçin Öngörülen Ödeme.....	8
3.2.	: KKTC Maliye Bakanlığı - Hazine ve Muhasebe Dairesi Verileri.....	9
3.3.	: K.K.T.C. Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'na Ait Veriler.....	9
3.4.	: KKTC Veteriner Dairesi Müdürlüğü Verileri.....	10
3.5.	: KKTC Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü Verileri.....	11
3.5.1.	: Kimlik Bilgileri Uyuşmayan Üreticiler.....	11
3.5.2.	: Hayatta Olmadığı Tespit Edilen Üreticiler.....	12
3.6.	: KKTC Genelinde Gerçekleştirilen Hayvan Sayımı.....	14
3.6.1.	: Sayım Tutanakları İle İlgili Listelerde Yer Alan Verilerin Uyuşmaması.....	14
3.6.2.	: Hayvan Varlıklarına İlişkin Kayıtların Güncel Bilgileri İçermemesi.....	15
3.6.3.	: Veteriner Dairesi Sisteminde Kayıtlı Olmayan Üreticiler ile Kulak Numaralı/Numarasız Hayvanlar.....	16
3.7.	: K.T. Kooperatif Merkez Bankası Ltd. ve Kooperatif Şirketler Mukayyitliği Verileri.....	17
3.8.	: Veteriner Dairesi Müdürlüğü'nce Tahakkuk ve Tahsil Edilmesi Gereken Tanımlanma ve Kayıt Ücretleri.....	18
3.9.	: Sorumluluk Gerektiren Hususlar.....	21

3.9.1.	:	Veteriner Dairesi Müdürü Sn. Hüseyin Ataben'in Sorumluluğu.....	21
3.9.2.	:	Bakanlık Müdürü Sn. Cemal Özyönüm'ün Sorumluluğu.....	22
3.9.3.	:	Bakanlık Müsteşarı Sn. Nazım Ergene'nin Sorumluluğu.....	23
3.10.	:	Diğer Hususlar.....	24
3.10.1.	:	71/2002 Sayılı Yasa Hilafına Uygulama.....	24
3.10.2.	:	Üreticilerin Hayvan Varlıklarına İlişkin Beyanlar.....	25
3.10.3.	:	Üreticilerin Yükümlülükleri.....	25
3.11.	:	KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nın Denetim Bulgularına Cevabı.....	26
4.	:	SONUÇ ve ÖNERİLER.....	27

1. SUNUŞ

Sayıştay Başkanlığı'nca tevdi edilen görev uyarınca, KKTC Bakanlar Kurulu'nun Doğrudan Gelir Desteği ödemeleri kapsamında "Hayvan Başına Doğrudan Gelir Desteği" ödenmesini öngören K-1439-2010 sayı ve 29.12.2010 tarihli kararıyla tadil edilmiş, K-290-2010 sayı ve 30.06.2010 tarihli kararının uygulanmasına ilişkin araştırma 02 Ağustos 2011 tarihinde tamamlanmıştır.

2. YASAL DURUM

Denetim;

- 2010 Mali Yılı Bütçe Yasası,
- 07/2008 sayılı "Hayvanların ve İşletmelerin Tanımlanması ve Kaydı Yasası",
- 07/2008 sayılı Yasa tahtında yürürlüğe girmiş olan "Sığır cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Tüzüğü",
- 07/2008 sayılı Yasa tahtında yürürlüğe girmiş olan "Koyun ve Keçi Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Tüzüğü",
- Değiştirilmiş şekli ile 63/2006 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Yasası,
- 71/2002 sayılı "Tarımsal İşletme ve Üreticilerin Kaydı ve Üretimin Desteklenmesi Yasası" ile bu Yasa tahtında yürürlüğe girmiş olan 72/2003 sayılı "Üreticilerin Kayıtlarının Tutulması ve Desteklenmesi Tüzüğü",
- Değiştirilmiş şekli ile 17/1999 sayılı Genel Muhasebe Yasası,
- Değiştirilmiş şekliyle 18/1978 sayılı Sayıştay Yasası,

ışığında, gerekli görülen hallerde ilgililerle yüz yüze görüşme yapılarak ve/veya yazılı savunmaları alınarak gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Bakanlar Kurulu 30.06.2010 tarihinde üretmiş olduğu K-290-2010 sayılı kararı (Ek.1) ile hayvan besleyicilerine, kararda belirtilen kıstaslar çerçevesinde 01.07.2010 tarihinden itibaren "Hayvan Başına Doğrudan Gelir Desteği Ödenmesi" uygulamasına geçilmesine karar vermiş ve 29.12.2010 tarihinde üretmiş olduğu K-1439-2010 sayılı kararı ile de (Ek.2);

"2) Hayvan besleyicilerine aşağıdaki kıstaslar çerçevesinde 1.07.2010 tarihinden itibaren hayvan başına Doğrudan Gelir Desteği ödenmesi uygulamasına geçilmesi;

- a) Veteriner Dairesine kayıtlı büyükbaş hayvan başına 2010 yılı için bir defa olmak üzere her üretici için;
1-50 hayvan 50 TL.
51-100 hayvan 30 TL. (ilk 1-50'lik dilimin üzerine)
101-200 hayvan 20 TL (İlk 1-50'lik ve 51-100'lük dilimlerin üzerine)
Hayvan başına destek ödenmesi ve 200 hayvandan fazlasına destek ödenmemesi.

c) Veteriner Dairesine kayıtlı küçükbaş damızlık hayvan başına 2010 yılı için bir defa olmak üzere 15 TL destek ödenmesi.

3) Hayvan başına doğrudan gelir desteği ödemelerinin usul ve esasları ile aynı ve/veya nakdi olması hususlarının Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı tarafından belirlenmesi;"

şeklinde bir uygulama öngörmüştür.

Konuya ilişkin araştırmada;

- K.K.T.C. Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı,
- K.K.T.C. Maliye Bakanlığı - Hazine ve Muhasebe Dairesi Müdürlüğü (HMD),
- K.K.T.C. Veteriner Dairesi Müdürlüğü,
- K.T. Kooperatif Merkez Bankası (Koop Bank.)Ltd,
- Kooperatif Şirketler Mukayyitliği,
- Nüfus Kayıt Dairesi (NKD) Müdürlüğü,

tarafından denetime sunulan bilgi ve belgeler esas alınmıştır.

Bakanlar Kurulu'nun K-1439-2010 sayılı kararı çerçevesinde; hayvan başı destek ödemelerinin başlaması akabinde, destek ödemesine esas teşkil eden kayıtların güncel olmadığına ilişkin bilgilerin Başkanlığımıza iletilmesi sebebiyle, Başkanlığımız, Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı'na muhatap SAY.0.00-B.7.00.104, B.7.00.107-11/123 sayı ve 16.02.2011 tarihli yazı ile "**bahse konu destek kapsamında henüz yapılmamış ödemelerin durdurulmasını**" bildirmiş ve konuya ilişkin araştırma başlatmıştır.

Gerçekleştirilen araştırma sonucunda;

K.K.T.C. Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nca yürütülmekte olan Doğrudan Gelir Desteği Ödemeleri kapsamında, 20.01.2010 tarihinde "Hayvan Başı Destek Ödemesi" amacıyla 3.907 üreticiye toplam 5,031,730.00 TL. ödenmesinin itaya bağlandığı ve 20.05.2011 tarihi itibarıyla ödenen miktarın 4,315,250.00 TL., ödenmeyen meblağın ise 716,480.00 TL. olduğu tespit edilmiştir.

Ödendiği tespit edilen toplam 4,315,250.00 TL.'nin;

- 3,344,220.00 TL.'sinin uygun olduğu,
- 971,030.00 TL.'sinin haksız olarak ödendiği,

Halen ödenmemiş olduğu tespit edilen 716,480.00 TL.'nin ödenmiş olması durumunda ise;

- 268,900.00 TL. tutarında ek bir haksız ödemeye yol açılacağı,

sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca, ödeme listelerinin incelenmesi sonucunda;

- Ödemesi yapılan üreticilerden bir kısmına hak edişinden az ödeme yapıldığı, eksik ödeme miktarının 455,175.00 TL. olduğu,
- Halen ödenmemiş olan üreticilerin bir kısmına ise yine hak edişlerinden az olacak şekilde 76,575.00 TL. tutarında eksik ödeme yapılmasının öngörüldüğü,

saptanmıştır.

Aşağıda sunulan Tablo A, B ve C’de, özet denetim bulguları, ilgili Rapor başlıkları ile birlikte sunulmuştur.

Tablo A

Ödendiği Tespit Edilen 4,315,250.00 TL.’ye ilişkin Denetim Bulguları.

Bulgular	Bakanlıkça Ödenen DGD Miktarı (TL.) (A)	Sayıştay’ca Ödenmesine Uygunluk Verilen DGD Miktarı (TL.) (B)	Bakanlık ile Sayıştay Farkı (TL.) C=(A-B)	Rapor Başlığı
K-1429-2010 sayılı BKK uyarınca ödenmesi uygun olan destek.	287.415,00	287.415,00	0,00	3.1.1.1.
Hak edişten fazla yapılmış olan destek ödemesi.	2.723.735,00	1.759.555,00	964.180,00	3.1.2.1.
Hak edişten az yapılmış olan destek ödemesi.	1.286.400,00	1.741.575,00	-455.175,00	3.1.3.1.
Ödeme tarihinde hayatta olmayan üreticilere ödenen.	5.650,00	0	5.650,00	3.1.4.1.
KKTC vatandaşı olmayan üreticilere ödenen.	1.200,00	0	1.200,00	3.1.5.1.
Polis araştırması gerektiren üreticilere ödenen.	10.850,00	0	0,00	3.5.2. (ilgili Ek.’de yer alan)
TOPLAM ÖDENEN	4.315.250,00	3.788.545,00	971.030,00	Haksız ödenen
			-455.175,00	Eksik ödenen

Tablo B**Ödenmediği Tespit Edilen 716,480.00 TL.'ye ilişkin Denetim Bulguları.**

Bulgular	Bakanlıkça Ödenmeyen DGD Miktarı (TL.) (A)	Sayıştay'ca Ödenmesine Uygunluk Verilen DGD Miktarı (TL.) (B)	Bakanlık ile Sayıştay Farkı (TL.) C=(A-B)	Rapor Başlığı
K-1429-2010 sayılı BKK uyarınca ödenmesi uygun olan destek.	36.000,00	36.000,00	0,00	3.1.1.2.
Hak ediştten fazla öngörülen destek.	490.865,00	229.910,00	260.955,00	3.1.2.2.
Hak ediştten az öngörülen destek.	179.735,00	256.310,00	-76.575,00	3.1.3.2.
Hayatta olmayan üreticilere ödenmesi öngörülen destek.	6.520,00	0,00	6.520,00	3.1.4.2.
KKTC vatandaşı olmayan üreticiler	1.260,00	0,00	1.260,00	3.1.5.2.
Bilgisayar deneme kaydı.	165,00	0,00	165,00	3.1.6.
Polis araştırması gerektiren üreticiler için ödenmesi öngörülen destek.	1.935,00	0,00	0,00	3.5.2. (İlgili Ek.de yer alan)
TOPLAM ÖDENMEYEN	716.480,00	522.220,00	268.900,00	Haksız ödeme
			76,575,00	Eksik ödenmesi öngörülen

Tablo C**Haksız Olarak Ödendiği Tespit Edilen
971,030.00 TL.'ye İlişkin Denetim Bulguları**

Bulgular	Miktar (TL.)	Rapor Başlığı
Hak ediştten fazla yapılan destek ödemesi.	964.180,00	3.1.2.1.
Ödeme tarihinde hayatta olmayan üreticiye yapılan ödeme.	5.650,00	3.1.4.1.
KKTC vatandaşı olmayan üreticilere yapılan ödeme.	1.200,00	3.1.5.1.
Toplam	971.030,00	

**3.1. K-1439 -2010 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Uyarınca
Yapılmış Olan Ödemeler**

**3.1.1. K-1439-2010 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Uyarınca Destek
Alması Uygun Olan Üreticiler**

3.1.1.1. Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Alan Üreticiler

Hayvan Başı Destek Ödemesi'ne esas teşkil eden, Veteriner Dairesi Müdürlüğü'ne kayıtlı üreticilere ait hayvan varlıkları, KKTC genelinde yapılan hayvan sayımında tespit edilen hayvan varlıkları ile karşılaştırılmış ve **Ek. 3 olarak sunulan listede yer alan hayattaki KKTC vatandaşı üreticilere ait hayvan varlıklarının, fiili sayım sonuçları ile uyduğu tespit edilmiştir.**

Dolayısıyla toplam 248 üreticiye ödenmiş 287,415.00 TL. tutarındaki desteğin, fiili hayvan sayımı sonucunda ortaya çıkan hayvan varlıkları dikkate alınarak oluşan destek miktarı ile örtüştüğü bu cihetle, 287,415.00 TL. tutarındaki ödemenin K-1439-2010 sayılı BKK ile tadil edilmiş K-290-2010 sayılı BKK'na uygun olduğu tespit edilmiştir.

3.1.1.2. Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Almayan Üreticiler

Sayıştay Başkanlığı'nın SAY.0.00-B.7.00.104, B.7.00.107-11/123 sayı ve 16.02.2011 tarihli yazısı (Ek.4) uyarınca durdurulmuş olan destek ödemeleri çerçevesinde, adlarına destek ödemesi öngörülen Ek.5'deki listede yer alan hayattaki KKTC vatandaşı 61 üreticiye yapılması öngörülen toplam 36,000.00 TL.'nin, fiili hayvan sayımı sonuçları dikkate alındığında, K-1439-2010 sayılı BKK ile tadil edilmiş K-290-2010 sayılı BKK'na uygun olduğu tespit edilmiştir.

**3.1.2. K-1439-2010 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Uyarınca Hak Ettiğinden
Fazla Destek Ödemesi Alan/Alması Öngörülen Üreticiler**

3.1.2.1. Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Alan Üreticiler

Hayvan Başı Destek Ödemesi'ne esas teşkil eden üreticilere ait hayvan varlıkları, hayvan sayım sonuçları ile karşılaştırılmış ve **Ek.6 olarak sunulan listede yer alan 1.687 üreticiye ait hayvan varlıklarının fiili sayım sonucu saptanan hayvan varlıklarından eksik olduğu tespit edilmiştir.**

Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nca **2,723,735.00 TL.** tutarında ödenmesi öngörülen desteğin, fiili hayvan sayım sonuçları dikkate alındığında **1,759,555.00 TL. olması gerektiği** saptanmıştır. Hak ettiklerinden fazla destek ödemesi almış olan toplam 1,687 üretici için ödenmiş olan **964,180.00 TL.** tutarındaki haksız ödemenin, üreticilerden geri alınarak devlet bütçesine iade edilmesi aksi taktirde anılan ödemenin oluşmasına sebebiyet veren; Veteriner Dairesi Müdürü Sn. Hüseyin Ataben'in, Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı

Bakanlık Müdürü Sn. Cemal Özyönüm'ün ve Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı Sn. Nazım Ergene'nin belirtilen meblağdan müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulması gerektiği değerlendirilmektedir.

3.1.2.2. Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Almayan Üreticiler

Adlarına destek ödemesi öngörülen ancak konu ödemeler durdurulduğu cihetle ödeme almadığı tespit edilen üreticilere ait veriler incelendiğinde **Ek.7** olarak sunulan listede yer alan **732 üreticiye ait hayvan varlıklarının fiili sayım sonucu saptanan hayvan varlıklarından eksik olduğu** dolayısıyla konu listede adları verilen üreticilere tarafımızca tespiti yapılan destek miktarından fazla ödeme yapılmasının, haksız ödemeye sebebiyet vereceği tespit edilmiştir.

Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nca **490,865.00 TL.** tutarında ödenmesi öngörülen desteğin, fiili hayvan sayım sonuçları dikkate alındığında **229,910.00 TL.** olması gerekmektedir. Hak ettiklerinden fazla destek ödemesi alması öngörülen **732 üreticiye henüz ödenmemiş olan 490,865.00 TL.'nin** ödenmesine yetki verilmesi halinde, devletin; **260,955.00 TL.** kayba uğrayacağı saptanmıştır.

Bu bağlamda, **Ek.7** olarak sunulan listede isimleri verilen ve fiili hayvan sayımı sonucu alabilecekleri destek miktarı tarafımızca belirlenen üreticilere ait desteğin Bakanlık tarafından dikkate alınması ve ödemenin, tespiti yapılan meblağlar üzerinden gerçekleştirilmesi, aksine uygulamadan dolayı devletin uğrayacağı zararın, ödemeye yetki verecek olanların sorumluluğuna getirileceğinin göz önünde tutulması gerekmektedir.

3.1.3. K-1439 -2010 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Uyarınca Hak Ettiğinden Daha Az Destek Ödemesi Alan Üreticiler.

3.1.3.1. Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Alan Üreticiler

Hayvan Başı Destek Ödemesi'ne esas teşkil eden üreticilere ait hayvan varlıkları, hayvan sayım sonuçları ile karşılaştırılmış ve **Ek.8** olarak sunulan listede yer alan **889 üreticiye ait hayvan varlıklarının fiili sayım sonucu saptanan hayvan varlıklarından fazla olduğu** tespit edilmiştir.

Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nca **1,286,400.00 TL.** tutarında ödenmesi öngörülen desteğin, fiili hayvan sayım sonuçları dikkate alındığında **1,741,575.00 TL.** olması gerektiği saptanmıştır. Bakanlık tarafından yapılan tespit ile fiili sayım sonuçları dikkate alınarak yapılan saptama arasında **455,175.00 TL.** fark olduğu tespit edilmiştir.

3.1.3.2. Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Almayan Üreticiler

Adlarına destek ödemesi öngörülen ancak konu ödemeler durdurulduğu cihetle ödeme almadığı tespit edilen üreticilere ait veriler incelendiğinde, **Ek.9** olarak

sunulan listede yer alan **248 üreticiye ait hayvan varlıklarının, fiili sayım sonucu saptanan hayvan varlıklarından fazla olduğu tespit edilmiştir.**

Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nca **179,735.00 TL.** olarak ödenmesi öngörülen desteğin, fiili hayvan sayım sonuçları dikkate alındığında **256,310.00 TL.** olması gerektiği saptanmıştır. Bakanlık tarafınca yapılan tespit ile fiili sayım sonuçları dikkate alınarak yapılan saptama arasında **76,575.00 TL.** fark olduğu tespit edilmiştir.

3.1.4. Ödeme Tarihi İtibarıyla Hayatta Olmadığı Tespit Edilen Üreticiler

3.1.4.1. Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Alan Üreticiler

Hayvan Başı Destek Ödemesi'ne esas teşkil eden üreticilere ait Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü nezdinde yapılan kimlik bilgisi araştırmaları çerçevesinde elde edilen bulgular, Raporun "3.5. Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü Verileri" başlığı altında izah edilmiş olup; Ek.10 olarak sunulan tabloda yer alan **10 üreticinin, ödeme tarihi itibarıyla hayatta olmamasına rağmen, Bakanlık tarafından destek almalarının öngörüldüğü ve öngörülen toplam 5,650.00 TL.'nin** yine Raporun 3.5. başlıklı bölümünde izah edildiği üzere, **muhtelif kişilere ödendiği** tespit edilmiştir.

Ödemeye aracılık eden Banka /Köy Kooperatifleri'nden; 025311 KK hamili Adil Meraklı ile 108165 KK hamili Salim Sevindik hariç, 10 üreticiden 8'i adına yapılmış olan ödemelerin, kim veya kimlerin adına yapıldığına ilişkin teyit edici belge temin edilememiştir.

Yukarıda belirtilen hususlar dikkate alındığında; hayatta olmadıkları halde anılan 8 üretici adına çıkmış olan desteğin, kimin tarafından tahsil edildiğine dair Polis araştırması gerektiği sonucuna varılmıştır.

3.1.4.2. Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Almayan Üreticiler

Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü'nden alınan bilgiler çerçevesinde hayatta olmadığı tespit edilmiş olan Ek.11'de isimleri verilen 10 üreticiye **toplam 6,520.00 TL. tutarında destek ödenmesi öngörüldüğü ancak yapılan incelemede, belirtilen meblağın adı geçenlere ödenmediği saptanmıştır.**

Hayatta olmayan üreticilere destek ödenmesinin öngörülmesi, ciddiyyetten yoksun bir uygulama olarak görülmekle birlikte, günümüz itibarıyla ödenmemiş olan 6,520.00 TL.'nin ödenmesinden kaçınılması, aksi uygulamadan ödemeye yetki verecek kişi/kişilerin sorumlu tutulacağı göz önünde tutulması gerekmektedir.

3.1.5. KKTC Vatandaşı Olmayan Üreticiler

Hayvan Başı Destek Ödeme Listeleri'nde yer alan üreticiler hakkında yapılan incelemede, KKTC vatandaşı olmayan 8 kişinin de üretici olarak kaydedildiği tespit edilmiştir.

KKTC vatandaşı olmadığı tespit edilen üreticilere ilişkin, KKTC Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma Dairesi'nden alınan bilgiye göre; konu üreticilerin bir kısmının verilerine; denetime sunulan bilgi ve belgelerden ulaşılmamasının mümkün olmadığı, bilgilerine ulaşılan bazı üreticilerin ise; refakatçi izni veya çalışma izni olduğu, bir üreticinin ise çalışma izninin iptal edildiği anlaşılmıştır.

63/2006 sayılı "Yabancıların Çalışma İzinleri Yasası" incelendiğinde, anılan Yasada belirtilen çalışma izin türlerinden herhangi birinin, şirket direktörü/hissedarı unvanı taşıyan kişiler hariç, KKTC vatandaşı olmayan kişilere kendi nam ve hesabına üretici olarak çalışabilmesine olanak verecek herhangi bir hüküm içermediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu bağlamda, Veteriner Dairesi Müdürlüğü'ne kayıtlı KKTC yurttaşı olmayan üreticilerin, anılan Daire sisteminde bulunan kayıtlarının iptal edilmesi ve bundan böyle vatandaş olmayanların üretici olarak kaydedilmemesi gerekmektedir.

3.1.5.1. Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Alan Üreticiler

Hayvan Başı Destek Ödemesi kapsamında yer alan ve denetimde tespit edilen bulguları Ek.12'de sunulan, KKTC vatandaşı olmayan 5 kişiye toplam 1,200.00 TL. ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

3.1.5.2. Destek Ödemesi Listesinde Yer Alıp Ödeme Almayan Üreticiler

Hayvan Başı Destek Ödemesi kapsamında yer alan ve denetimde tespit edilen bulguları Ek.13'de sunulan, KKTC vatandaşı olmayan 3 kişiye toplam 1,260.00 TL. ödeme yapılmasının öngörüldüğü ancak günümüz itibarıyla konu ödemenin gerçekleşmediği tespit edilmiştir.

Yasal mevzuat çerçevesinde üretici olarak kaydedilmeleri mümkün görülmeyen Ek.13'de sunulan üreticilere, günümüz itibarıyla ödenmemiş olan 1,260.00 TL.'nin ödenmemesi, aksi uygulamadan ödemeye yetki verecek kişi/kişilerin sorumlu tutulacağı göz önünde tutulması gerekmektedir.

3.1.6. Veteriner Dairesi Sisteminde Mevcut Deneme Kayıtları İçin Öngörülen Ödeme

Hayvan Başı Destek Ödemesi'nde yer alan üretici kayıtları incelendiğinde Ek.14 olarak kayıtlı listede yer alan **Furkan Yavuz ve Murat Yavuz isimli**

üreticilerin aslında Veteriner Dairesi Bilgisayar sistemine kayıtlı “ sistem deneme kayıtları” olmalarına rağmen adlarına toplam 165.00 TL. destek ödenmesinin öngörüldüğü tespit edilmiştir.

Yapılan incelemede belirtilen meblağın günümüz itibarıyla ödenmediği saptanmış olup, **sistem deneme kayıtlarının üretici olarak addedilip, adlarına ödeme öngörülmesi, Veteriner Dairesi kayıtlarının ciddiyyetden uzak, hatalı bilgi içeren, yanıltıcı veri tabanına sahip olduğuna ilişkin bir diğer gösterge olarak addedilmektedir.**

3.2. K.K.T.C. Maliye Bakanlığı - Hazine ve Muhasebe Dairesi Verileri

KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı adına Hazine ve Muhasebe Dairesi Müdürlüğü tarafından 20.01.2011 tarih ve 2010666825 işlem numaralı harcama belgesi (Ek.15) ile gerçekleştirilmesi öngörülen toplam 5,031,730.00 TL tutarındaki ödemeye ait belgeler, anılan daire Müdürlüğü’nden temin edilmiştir.

Denetime sunulmuş olan harcama belgesi ve ilişik evrakları incelendiğinde, toplam 5,031,730.00 TL. tutarındaki ödemenin K.K.T.C. Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı 2010 yılı Mali Yılı Bütçesi Analitik Bütçe Kodu 10-01-04-1-1-2-05-4-6-01 “Doğrudan Gelir Desteği” ödeneğinden karşılandığı ilgili tutara harcama belgesinde yer alan gider kalemlerinde belirtilen miktarların dikkate alınmasıyla değil, Ek.16’da detayı verilen harcama ve bloke miktarlarının dikkate alınması ile ulaşılabildiği anlaşılmıştır.

3.3. K.K.T.C. Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı’na Ait Veriler

Bakanlar Kurulu’nun 29.12.2010 tarihinde ürettiği K-1439-2010 sayılı kararı uyarınca; ödemeye ait hesaplamalar, teyit edici belgeler ile usul ve esasların belirlenmesine ilişkin Bakanlık talimatları, Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı yetkililerinden talep edilmiştir.

Konu talebimiz akabinde, destek ödemesinde yer alan üreticilere ait kimlik, işletme bilgileri, hayvan varlıkları ve bu konuda yapılmış olan hesaplamalar denetime sunulurken, Bakanlık yetkilileri; konuya ilişkin usul ve/veya esasların belirlenmediğini ifade ederek, herhangi bir talimat v.b. denetime sunmamışlardır.

Ayrıca, yetkililer ödemeye esas teşkil eden üreticilere ait hayvan varlıklarına ilişkin bilgileri, **Veteriner Dairesi Müdürlüğü’nden temin ettiklerini, Bakanlığın konuya ilişkin herhangi bir inceleme ve/veya tespitinin olmadığını, üreticilerden ilgili verileri doğrulayacak bir beyan alma yoluna gitmediklerini sadece adı geçen Daire Müdürlüğü’nden temin edilmiş olan verileri doğru kabul ederek, Bakanlar Kurulu’nca belirlenen destek miktarları çerçevesinde ödenecek tutarı belirlediklerini** ifade etmişlerdir.

3.4. K.K.T.C. Veteriner Dairesi Müdürlüğü Verileri

Hayvan Başı Destek ödemesine esas teşkil eden, Veteriner Dairesi Müdürlüğü sistemine kayıtlı üretici verileri, Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı yetkililerince denetime sunulmuştur. Kimlik kartı esasına göre düzenlenmiş olan bilgiler, SAY.0.00.107-11/227 sayı ve 14.03.2011 tarihli yazımız ile (Ek.17) Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü'ne iletilmiş ve kimlik bilgisi verilen kişilerin, kendi sistemlerinden kontrol edilerek eğer var ise konuya ilişkin tespitlerinin tarafımıza iletilmesi, talep edilmiştir

Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü'nce tarafımıza iletilen kimlik bilgileri ile Veteriner Dairesi Müdürlüğü tarafından denetime sunulan üreticilere ait bilgiler incelendiğinde;

- Üreticilerin önemli bir kısmına ait kimlik bilgilerinin, Veteriner Dairesi kayıt sistemine hatalı kaydedilmiş olması nedeniyle, Nüfus Kayıt Dairesi verilerinden tespit ve teyit edilemediği,
- Bazı üreticilere ait kimlik bilgilerinin hatalı kaydedilmesi ve kimlik kartı fotokopilerinin ilgili Daire tarafından muhafaza edilmemesi nedeniyle, “üretici olarak kaydedilmesi murad edilmiş olan kişilerin” tespitinin Veteriner Dairesi'nce de yapılamadığı,
- Hatalı kimlik bilgilerinin girilmesinden dolayı aynı üreticilere birden fazla ödeme öngörüldüğü,
- Üreticilere ait hayvan varlıklarının güncel bilgileri içermediği,
- KKTC genelinde yapılan sayımda, hayvan varlıkları kayıt altında olmayan üreticiler olduğu,
- Hayatta olmadığı tespit edilen bazı üreticiler ile KKTC vatandaşı olmayan bazı kişilerin de Veteriner Dairesi Müdürlüğü sisteminde üretici olarak kayıtlı olduğu,

tespit edilmiştir.

Konuya ilişkin tespitlerimiz hakkında Veteriner Dairesi Müdürü Sn. Hüseyin Ataben'den SAY.0.00-B.7.00.104-11/553 sayı ve 21.06.2011 tarihli yazımızla (Ek.18) izahat istenmiştir. Sn. Hüseyin Ataben; konuya ilişkin 23.06.2011 tarihli cevap yazısında (Ek.19) özetle;

- **Veteriner Dairesi Hayvan Kayıt Sistemi'ndeki verilere ilişkin önceden başlatılan bir Polis soruşturması bulunduğu, konu sistemde yer alan verilerin silinmiş olması nedeniyle, verilerin güncellenme işlemlerini yapamadıklarını dolayısıyla hayatta olmayan kişilerin de halen üretici olarak kayıtlı olduğunu,**

- Daire veri tabanının silinmesinden dolayı, üreticilere ait hayvan varlıklarının kontrolü için gereken nokta kontrolleri yapamadıklarını,
- Üreticilere ait hayvan varlıklarının güncel olmadığını ve bu durumu bir yazı ile Bakanlığa ilettiğini (Bkz. Ek. 19 syf.20),
- Yazımız akabinde KKTC vatandaşı olmayan kişileri üretici olarak kaydetmemeye başladıklarını,

ifade etmiştir.

Veteriner Dairesi Müdürlüğü'nce üreticilere ait veri tabanındaki kimlik bilgilerinin hatalı kaydedilmesi, üretici kimlik kartı fotokopilerinin ise muhafaza edilmemesi nedeniyle hem gerçek üreticinin kim olduğuna ilişkin, yapılması gereken tespiti zorlaştırmış, hem de diğer Dairelerden alınan bilgilerin bir biri ile uyuşmamasına sebebiyet vermiştir.

Ayrıca, üreticilere ait bilgilerin sadece bilgisayar ortamında tutularak, her bir üretici için ayrı dosya oluşturulmaması denetim için gereken bilgi ve belgelere ulaşmayı zorlaştırmış hatta bazı durumlar için tamamen imkansız kılmıştır.

Dolayısıyla, Veteriner Dairesi Müdürlüğü'nün; üretici veri tabanına kayıtlı ve/veya yeni kayıt olacak olan üreticilere ait kimlik kartlarını mutlak suretle temin ederek kayıtlarını kontrol etmesi, kimlik kartı fotokopilerini de kendi sistemi için muhafaza etmesi, ayrıca, her üretici için kaydı tutulacak bilgileri, bilgisayar ortamına ilaveten “üreticilere ait dosyalarda da muhafaza etme” yoluna gitmesi gerekmektedir.

3.5. K.K.T.C. Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü Verileri

Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nca denetime sunulmuş olan 3.907 üreticiye ait kimlik bilgileri, NKD Müdürlüğü sisteminde yer alan kimlik bilgileri ile karşılaştırarak, konuya ilişkin tespitler anılan Dairenin, NKD.0.00-06/89-11/601 sayı ve 16.05.2011 tarihli yazısı ilişiginde denetime sunulmuştur (Ek.20).

3.5.1. Kimlik Bilgileri Uyuşmayan Üreticiler

Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü'nce denetime sunulan bilgi ve belgeler üzerinde yapılan incelemede, Veteriner Dairesi Müdürlüğü kayıtlarında bulunan 3.907 üreticiden 942'sine ait kimlik bilgilerinin;

- a) Üretici kimlik kartı numaralarının Veteriner Dairesi Müdürlüğü'nce hatalı kaydedilmesinden,
- b) Üretici kimlik kartı numaralarının ilgili Daire tarafından doğru kaydedilmiş olmasına rağmen, üreticiye ait Ad ve/veya Soyadın hatalı kaydedilmesinden,

dolayı NKD sisteminde kayıtlı bilgiler ile uyuşmadığı tespit edilmiş olup kimlik bilgileri uyuşmayan kişilere ilişkin liste Ek.21 olarak sunulmuştur. Konu listede yer alan birçok üreticinin “doğru kimlik kartı” bilgileri, gerek NKD gerekse Veteriner Dairesi Müdürlüğü ile yapılan görüşmeler sonucu tarafımızca tespit edilmiştir. Bu tespitler Rapor’un konu ile ilgili bölümlerinde verilen eklerde yer alan listelerde belirtilmiştir.

Veteriner Dairesi Müdürlüğü sisteminden kaynaklanan hatalı kayıtlara ilaveten, Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü tarafından denetime sunulmuş olan bazı üreticilere ait kimlik bilgilerinin de hatalı olarak denetime sunulduğu tespit edilmiştir.

NKD Müdürlüğü’nce 2006 yılı içinde Başkanlığımıza iletilmiş olan “Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü Veri Tabanı” üzerinde tarafımızca yapılan incelemelerde Ek.21.A olarak sunulan listede yer alan bilgilerin hatalı Ad-Soyad içerecek şekilde denetime sunulduğu tespit edilmiştir. Konu liste, NKD Müdürlüğü Bilgi-İşlem Bölümü’ne de iletilerek “hatalı bilgilerin” sebebinin araştırılması talep edilmiş olup, Daire tarafından yapılan araştırmada denetime sunulan bilgilerin birçoğunun hatalı olduğu teyit edilmesine rağmen, sebebi izah edilememiştir.

Tüm bu bilgi karmaşası içerisinde; yukarıda belirtilenler dikkate alındığında gerek Veteriner Dairesi Müdürlüğü’nün gerekse Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü’nün, sistemlerinde yer alan denetime konu olan hatalı bilgilere ilişkin kayıtlarını kontrol ederek gerekli düzeltmeleri yapmaları ve NKD Müdürlüğü’nün EK.21.A’da yer alan listeye ilişkin tespitlerini ivedilikle denetime sunmaları gerekmektedir.

3.5.2. Hayatta Olmadığı Tespit Edilen Üreticiler

NKD Müdürlüğü’nün 16.05.2011 tarihli yazısı çerçevesinde denetime sunulmuş olan ve hayatta olmadığı belirtilen 42 üreticiye ait “Ölüm Kayıt Belgeleri” yine adı geçen Dairenin NKD.0.00-06/89-11/705 sayı 31.05.2011 tarihli yazısı (Ek.22) ekinde denetime iletilmiştir.

Ancak denetim sürecinde gerek Kooperatif Şirketler Mukayyitliği’nden gerekse Veteriner Dairesi Müdürlüğü’nden temin edilen bilgi ve belgeler, tarafımızca netleştirilmiş kimlik kartı bilgileri ile karşılaştırıldığında, isimleri ve NKD Müdürlüğü’nün 12.07.2011 yazısı ekinde bilahare temin edilmiş “Ölüm Kayıt Belgeleri” Ek.23’de verilen üreticilerin de hayatta olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ek.23’de isimleri verilen 3 üreticiye ilişkin **Veteriner Dairesi Müdürlüğü’nce denetime sunulan kimlik bilgileri göz önünde bulundurulduğunda ilk etapta 45 üreticinin hayatta olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.**

Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü’nce denetime sunulan bilgi ve belgeler dikkate alındığında; Ek.24 olarak sunulan tabloda isimleri ve kimlik bilgileri verilen **20 kişinin Hayvan Başı Destek Ödemesi gerçekleşmeden önce vefat ettikleri tespit edilmiştir.**

Buna ilaveten, Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü tarafından “Ölüm Kayıt Belgesi” denetime sunulmuş olan 45 üreticiden, Ek.25 olarak sunulan tabloda kimlik

bilgileri verilen **11 üreticinin hayatta olduğuna ilişkin** Kooperatif Şirketler Mukayyitliği ve/veya Veteriner Dairesi Müdürlüğü'nden bilgi edinilmiş olup bazılarının KK fotokopilerinin (Ek.26) de sunulması üzerine bahse konu 11 üreticiye ait kayıtların ilgili Daire sisteminden bir kez daha kontrol edilmesi SAY.0.00-B.7.00.107-11/598(5075) sayı ve 07.07.2011 tarihli yazımız ile talep edilmiştir (Ek.27). Konu yazımız akabinde **ilgili Daire Müdürlüğü kayıtlarını yeniden kontrol etmiş ve 11 üreticiye ait “Ölüm Kayıt Belgelerini” önceden denetime sunmuş olmasına rağmen, bu kez NKD.0.00-06/89-11/999 sayılı yazısı ile (Ek.28) konu 11 kişinin, hayatta olduğunu** belirtilmiştir

Yukarıda sunulan hususlar dikkate alındığında; Ek.25'de kayıtlı tabloda isimleri verilen ve NKD Müdürlüğü'nce “Ölüm Kayıt Belgesi” verilmesine rağmen, bilahare aynı Daire tarafından “**Hayatta olduğu**” belirtilen toplam 11 kişiye ilişkin **Polis araştırması yapılması** gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü tarafından “Ölüm Kayıt Belgesi” denetime sunulmuş olan 45 üreticiden, aşağıda isimleri verilen 5 üreticinin Hayvan Başı Destek Ödemesi gerçekleştirildikten sonra vefat ettiği tespit edilmiştir.

S.NO	KİMLİK NO	ADI	SOYADI	ÖLÜM TARİHİ
1	043421	GÜNDOĞAN	HERGÜNERLER	26/04/2011
2	053222	NECMİ	ZORBA	11/04/2011
3	054244	MEMİŞ	BOZAK	24/03/2011
4	059274	MEHMET EMİN	BATMAN	15/03/2011
5	048831	RECEP	YILDIRIMKAN	15/02/2011

Yukarıda belirtilen hususlar dikkate alındığında; hayatta olmadığı sonucuna ulaşılan üreticiler ile hayatta olup olmadıkları hususunda Polis araştırması gerektiren üreticilere ilişkin gerçekleştirilmesi gereken inceleme sonucu ortaya çıkacak tespitlerde “vefat ettiği” sonucuna ulaşılacak üreticiler olması durumunda, anılan üreticilere ilişkin “üretici kayıtlarının” ivedilikle iptal edilmesi ve Bakanlığında her ne ad altında olursa olsun “hayatta olmayan üreticilere” destek ödeme yoluna gitmemesi gerekmektedir.

Son olarak, Veteriner Dairesi Müdürlüğü nezdinde bulunan üreticilere ait veri tabanında, kimlik kartı numaralarının **hatalı kaydedilmiş olması nedeniyle Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü'nce Ölüm Kayıt Belgesi denetime sunulmuş 9 kişinin DGD kapsamında yer alan üreticilerden farklı kişiler olduğu tespit edilmiştir (Ek.29)**. İlgili üreticilerin doğru kimlik kartı numaraları tarafımızca tespit edilmiş olup, NKD Müdürlüğü nezdinde konuya ilişkin tekrar inceleme yaptırılmış ve bahis konusu üreticilerin hayatta oldukları saptanmıştır (Bkz. Ek.28).

3.6. KKTC Genelinde Gerçekleştirilen Hayvan Sayımı

Hayvan Başı Destek ödemesine esas teşkil eden üreticilere ait hayvan varlıklarının güncel verileri içermediğinin tespiti üzerine, adına destek çıkmış olan üreticilere ait hayvan varlıklarının güncellenmesi amacıyla, Veteriner Dairesi Müdürlüğü yetkilileri ile Hayvancılık Dairesi Müdürlüğü yetkililerince, Şubat 2011 ayı içerisinde KKTC genelinde büyük ve küçükbaş hayvan sayımı yapılmıştır.

Sayım gerçekleştiren yetkililer tarafından düzenlenmiş olan ve sayım yapan yetkili/yetkililerin imzası ile üreticilerin imzasını taşıyan **“Sayım Tutanakları”** ile aynı yetkililerce sayım sonuçlarının yansıtıldığı **“K-1439-2010 sayı ve 29.12.2010 tarihli karar doğrultusunda Hayvan Üreticilerine Hayvan Başına Ödenecek Destek Miktarını Gösteren Listeler” (Excel Listeleri)** dikkate alındığında;

- A) Ödeme listesinde yer alan 3.907 üreticiden, 3.598’inin ödemeye esas teşkil eden hayvan varlığının, fiili olarak tespit edilen hayvan varlığından farklı olduğu,
- B) Veteriner dairesi kayıtlarında olmayan birçok üretici olduğu,
- C) Sayıma konu üreticilerin Veteriner Dairesi sistemine kayıtlı olmayan birçok kulak numarasız hayvanı olduğu,
- D) Birtakım üreticiye ait fiili hayvan varlıklarının, Veteriner Dairesi Müdürlüğü sistemine kayıtlı hayvan varlıkları ile kıyaslandığında ciddi bir artış gösterdiği ve artış görülen hayvanların çoğunun “kulak numarasız” olduğu,
- E) Yetkililerce denetime sunulan sayım tutanaklarında belirtilen hayvan varlıklarının, yine aynı yetkililerce kayıt altına alınmış olan **“Hayvan Üreticilerine Hayvan Başına Ödenecek Destek Miktarını Gösteren Listelerde” (Excel Listelerinde)** farklı verileri içerecek şekilde kaydedildiği,

tespit edilmiştir.

3.6.1. Sayım Tutanakları ile İlgili Listelerde Yer Alan Verilerin Uyuşmaması

Veteriner Dairesi Müdürlüğü yetkilileri ile Hayvancılık Dairesi Müdürlüğü yetkililerince, KKTC genelinde gerçekleştirilmiş olan hayvan sayımına ilişkin denetime sunulan sayım tutanakları, yine yetkililerce hayvan varlığını belirtmek üzere denetime sunulmuş olan **“Hayvan Üreticilerine Hayvan Başına Ödenecek Destek Miktarını Gösteren Listeler”** ile incelendiğinde, **denetime sunulan birçok verinin farklı bilgiler içerdiği diğer bir ifade ile aynı üreticiye ait hayvan varlıklarının farklı sayıları içerecek şekilde gösterildiği saptanmıştır.**

Denetime farklı veriler sunmuş olan ve isimleri Ek.30’da verilen 38 yetkiliden konuya ilişkin veriler arasındaki farklılığın nedenlerini açıklayarak, farklılıkları gözden geçirmeleri ve eğer var ise belgeleyici evraklarını denetime sunmaları talep edilmiştir.

Yetkililer, cevaben tarafımıza ilettikleri yazılarında hayvan varlıklarına ilişkin verilerin uyuşmama sebebini genel olarak **“sayımın çok kısa sürede yapılması ve tutanaklarda yer alan verileri Excel listelerine geçirdikten sonra kontrol edecek vakitlerinin olmaması”** şeklinde ifade etmişler ve hatalı hayvan kaydetme sebep ve/veya sebeplerini açıklayarak, bir kısım hatalı kayıt içinse açıklamalarını tevsik edici evraklarını tarafımıza iletmışlerdir.

Denetime sunulmuş olan cevaplarda yer alan bilgiler, ilişik evrakları ile incelenerek dikkate alınmış ve üreticilere ait hayvan varlıkları tarafımızca netleştirilmiştir.

3.6.2. Hayvan Varlıklarına İlişkin Kayıtların Güncel Bilgileri İçermemesi

Veteriner Dairesi Müdürlüğü kayıtlarında yer alan ve hayvan başı destek ödemesine esas teşkil eden üreticilere ait hayvan varlıklarının birçoğunun, 20.02.2011 tarihinde yapılmış olan hayvan sayımına ilişkin fiili sayım sonuçlarından farklı veriler içermesi ve sayım sırasında birçok kayıtsız üretici ile kulak numaralı veya numarasız hayvan tespit edilmesi üzerine Veteriner Dairesi Müdürü Sn. Hüseyin Ataben'den;

A) 7/2008 sayılı Hayvanların Ve İşletmelerin Tanımlanması Ve Kaydı Yasası'nın; Dairenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları yan başlıklı 6. maddesinin;

- (1). Fıkrası “ Kayıt zorunluluğu getirilmiş olan hayvanların ve işletmelerin tanımlanma ve kayıt işlemlerini yapmak;”
- (4). Fıkrası “ Üreticilerin tutacakları güncel kayıtların, hayvanların ve işletmelerin denetimlerini yapmak;”
- (5). Fıkrası “ İşletmelerin ve hayvanların kayıttan düşmüş olmalarına bakılmaksızın son üç yılı kapsayacak güncel listelerini oluşturmak”;

B) 7/2008 sayılı Yasa tahtında yürürlüğe girmiş olan; **Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Tüzüğü'nün “Nokta Kontroller”** yan başlıklı 51. maddesi ile **“Koyun ve Keçi Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Tüzüğü'nün”** yine **“Nokta Kontroller”** yan başlıklı 47. maddesinin;

“Bu Tüzük hükümlerinin uygulanmasını denetlemek maksadı ile...nokta kontroller gerçekleştirilir. Bu kontroller her yıl, her Bölge Veteriner Dairesi'nin görev sahalarında yerleşik bulunan işletmelerin en az % ...'sını kapsayacak şekilde yapılır...”,

Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Tüzüğü'nün 57. maddesi ile Keçi Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Tüzüğü'nün 53. maddesinin ise;

“Müdürlük her yıl 1 Temmuz tarihinden önce ülkesel bir rapor hazırlar...”

şeklindeki hükümleri adres gösterilerek 21.06.2011 tarihli yazımızla (Bkz Ek.18) üreticilere ait kayıtların güncel bilgileri içermemesine ilişkin neden ve/veya nedenlerini izah etmesi, belirtilen maddeler bağlamında, Veteriner Dairesi Müdürlüğü'nce en son "Nokta Denetim" gerçekleştirme tarihini ve eğer var ise konuya ilişkin denetim raporları ile "Yıllık Raporları" denetime sunması talep edilmiştir.

Sayın Ataben, tarafımıza muhatap 23.06.2011 tarihli cevap yazısında (Bkz. Ek.19) **Veteriner Dairesi Müdürlüğü "Hayvan Kayıt Sistemi Veri Tabanı" silindiği için nokta kontrollerin yapılmadığını, ülkesel raporların ise hazırlanmadığını** ifade etmiş ve yukarıda kayıtlı yasa hükümleri karşılığı sorumlulukların yerine getirilmemesine ilişkin herhangi bir yasal dayanak sunamamıştır.

3.6.3. Veteriner Dairesi Sisteminde Kayıtlı Olmayan Üreticiler ile Kulak Numaralı/Numarasız Hayvanlar

KKTC genelinde gerçekleştirilmiş olan büyük ve küçükbaş hayvan sayımı çerçevesinde, birçok üretici ve/veya hayvanın Veteriner Dairesi Hayvan Kayıt Sistemi'nde mevcut olmadığı tespit edilmiştir. Konu tespitimiz **7/2008 sayılı Hayvanların Ve İşletmelerin Tanımlanması Ve Kaydı Yasası'nın "Tanımlanmamış ve Kaydı Yapılmamış Hayvanlar İle İlgili Önlemler"** yan başlıklı **10. maddesinin;**

"Resmi veteriner hekimler tarafından, kayıt zorunluluğu getirilmiş hayvan türleri ile ilgili, herhangi bir işletmede tanımlanmamış ve kaydı yapılmamış hayvan bulunması halinde söz konusu hayvana Daire tarafından el konur. İlgili üreticinin iki işgünü içerisinde söz konusu hayvanın kayıtlı veya kayıt süresinin tamamlanmamış olduğunu kanıtlayamaması halinde ilgili hayvanın Daire tarafından sağlık kontrolü yapılarak satışı yapılır. Elde edilen gelir hazineye irad kaydedilir ve üretici hakkında yasal işlem başlatılır. Bu durumun bir yıl içinde tekrarı halinde, söz konusu işletmeye veya işletmeden yapılacak hayvan ve hayvansal ürün hareketleri bir ay süre ile Daire tarafından yasaklanır."

şeklindeki hükmü ile değerlendirilmiş ve Veteriner Dairesi Müdürü Sn. Hüseyin Ataben'e yukarıda kayıtlı madde hükmü uyarınca, herhangi bir yasal işlem yapıp yapmadığı sorulmuş, işlem yapmışsa konuya ilişkin belgeleri denetime sunması, eğer işlem yapmamışsa yapmama gerekçelerini belirtmesi talep edilmiştir (Bkz Ek.18). Sn. Ataben, konuya ilişkin sorularımızı 23.06.2011 tarihli yazısında **"Şubat 2011 ayı içerisinde gerçekleştirilmiş olan hayvan sayımı neticesinde kayıtsız üretici ve/veya kulak numarasız hayvan varlığı tespiti ile ilgili çalışmalar yapılmakta olup, HKS* ile ilgili yasal işlemleri de içerecek bir uygulama rehberi hazırlanmış ve ... uygulamaya konulmuştur"** şeklinde ifadesi ile yanıtlamış (Bkz Ek.19) ancak yasal mevzuatın gereklerini yerine getirdiğini belgeleyecek herhangi bir bilgi/belgeyi denetime sunmamıştır.

* Hayvan Kayıt Sistemi

3.7. K.T. Kooperatif Merkez Bankası Ltd. ve Kooperatif Şirketler Mukayyitliği Verileri

Hayvan Başı Destek Ödemesi amacıyla itaya bağlanmış olan 5,031,730.00 TL.'nin ne kadarının ödendiğinin tespit ve teyidi için, K.T. Kooperatif Merkez Bankası (Koop Bank.) Ltd. ile anılan banka vasıtasıyla, Köy Kooperatifleri kanalıyla gerçekleştirilmiş ödemeye ilişkin bordrolar, ilgili Bakanlık yetkililerinden temin edilerek incelenmiştir.

Koop Bank. Ltd.'in Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'na muhatap 08.03.2011 tarihli yazısından konu destek kapsamında üreticilere ödenmeyen miktarın 709,455.00 TL. olduğu (Ek.31) ve bu miktarın Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nın adı geçen Bankada nezdindeki 10-304-277546 no.lu hesabına aktarıldığı anlaşılmıştır.

K-1439-2010 sayı ve 29.12.2010 tarihli karar doğrultusunda gerçekleştirilen Hayvan Başı Destek ödemeleri, Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığınca hazırlanan 170 bölgedeki 3907 üreticiyi kapsayan ve konu üreticilerin her birine ne kadar miktar ödeme yapılacağını gösteren listeler çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Üreticiler çoğunlukla; ilgili Banka/Kooperatifler aracılığıyla aldıkları destek karşılıklarını konu listeleri imzalayarak belgelemişlerdir.

3.907 üreticiye ait 170 adet köy olarak belirlenen ödeme kayıtları tarafımızca silme denetim yapılarak incelenmiş olup yapılan incelemede;

- Bazı bölgelere ait ödeme bordrolarında/listelerde yer alan üreticilere ait imzaların bir kısmının ve/veya tümünün olmamasına rağmen, konu destek miktarlarının bir kısmının/tümünün ödenmiş olarak kabul edildiği,
- Bazı bölgelere ait ödeme listelerinde destek miktarının ödendiğine ilişkin üretici imzası olmasına rağmen, konu miktar/miktarların Bakanlık hesabına iade olarak kaydedildiği,
- Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü verileri dikkate alındığında hayatta olmadığı sonucuna ulaşılan kişilerin bir kısmına ait destek ödemelerinin gerçekleştirildiği,

tespit edilmiştir.

Tespit edilen hususlar SAY.0.00-B.7.00.107-11/326 sayı ve 14.04.2011 tarihli yazımız ile (Ek.32) K.T. Kooperatif Merkez Bankası Ltd'e bildirilerek, konu ödeme/iadeleri belgeleyecek banka dekontları ile "hayatta olmadığı" tespit edilmiş olan üreticilere yapılmış olan ödemelere ilişkin tereke belgeleri ve/veya çekilişe ilişkin yetkilendirmeler talep edilmiştir.

Talebimize cevaben, K.T.Kooperatif Merkez Bankası Ltd. tarafından 28.04.2011 tarih ve 101/2011/GM-257 sayılı yazı (Ek.33) ilişkiğinde denetime sunulan bilgi/belgeler incelendiğinde, denetime sunulmuş olan belgelerin konuya ilişkin tüm hususların teyidi için yeterli olmadığı tespit edildiğinden, denetim için gerekli bilgi ve

belgeler SAY.0.00-B.7.00.107-11/460 sayı ve 02.06.2011 tarihli Başkanlık yazısı ile Kooperatif Şirketler Mukayyitliği'nden talep edilmiştir (Ek.34).

Mukayyitliğin KŞM.0.00-MM.252-11-741 sayı ve 17.06.2011 tarihli yazısı (Ek.35) ekinde denetime sunulan bilgi ve belgeler incelendiğinde;

- **Konu destek kapsamında 2.847 üreticiye 4,315,250.00 TL. ödenirken (Ek.36), 1060 üretici için ödenmesi itaya bağlanmış olan 716,480.00 TL.'nin henüz ödenmediği (Ek.37),**
- K.T. Kooperatif Merkez Bankası Ltd. yetkililerince ödenmeyen miktar olarak belirtilen 709,455.00 TL.'nin yine anılan Banka tarafından bilahare denetime sunulan, **10-390-0000034627 numaralı Hayvancılık Destek Ödemesi adlı hesabın 20.05.2011 tarihli ekstresinden ödenmeyen, diğer bir ifade ile Bakanlık hesabına iade edilen meblağın toplam 714,920.00 TL. (Ek.38) olduğu,**
- Hayatta olmadıkları sebebiyle “destek miktarının ödenmesine ilişkin” belge talep edilmiş olan üreticilerden sadece bir kişiye ait tereke belgesinin denetime sunulduğu, adı geçen diğer üreticilere yapılan ödemelerin “aile fertlerine” yapıldığı,

tespit edilmiştir. Adı geçen banka tarafından iade edildiği belirtilen 714,920.00 TL. ile denetime sunulan belgeler dikkate alınarak tarafımızca tespit edilen 716,480.00 TL arasındaki 1,560.00 TL. tutarındaki farkın, Köy kooperatiflerince üreticilere yapılmış olan bazı ödemelerin sehven anılan Bankaya da iade olarak kaydedilmesi sonucu oluştuğu tespit edilmiştir.

3.8. Veteriner Dairesi Müdürlüğü'nce Tahakkuk ve Tahsil Edilmesi Gereken Tanımlanma ve Kayıt Ücretleri

19 Şubat 2008 tarihinde yürürlüğe girmiş olan 7/2008 sayılı “Hayvanların ve İşletmelerin Tanımlanması ve Kaydı Yasası”nın;

- “Tanımlanma ve Kayıt Ücreti” yan başlıklı 8 (1) maddesi aşağıya derç edildiği üzere aynen;

“Üreticiler, tanımlanma ve kayıt için aşağıdaki ücretleri öder:		
Her bir;		
(A)	İşletme için	50.- YTL
(B)	Sığır (bovine) için	5.- YTL
(C)	Domuz (porcine) için	3.- YTL
(Ç)	Tek tırnaklı (equidea) hayvan için	10.- YTL
(D)	Ev hayvanı için	10.- YTL
(E)	Koyun (ovine) ve keçi (caprine) için	1.- YTL
(F)	Diğer hayvanlar için	10.- YTL

Ancak öngörülen ücretlerin ödenmemesi halinde, kayıtlar tamamlanmaz, söz konusu hayvanlar ve işletmeler için belge düzenlenmez. Dairenin talebine rağmen üreticilerin ücretleri on beş işgünü içinde ödememeleri halinde işletmelerinden veya işletmelerine olacak hayvan hareketleri Daire tarafından kısıtlanır ve söz konusu ücretler Kamu Alacakları Tahsili Usulü Yasası kuralları uyarınca gecikme zammı ile tahsil edilir.”,

- “Geçici Madde, Daire Tarafından Başlatılmış Olan Tanımlanma ve Kayıt İşlemleri İle İlgili Kurallar” yan başlıklı;

“1. Tanımlanma ve kayıt işlemleri Daire tarafından başlatılmış olan sığır, koyun, keçi ve bunlar ile ilgili işletmelerin tanımlanma ve kayıt işlemleri bu Yasa yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıllık süre içerisinde Daire tarafından ücret alınmadan yapılır. Bu tarihten sonra yapılacak tanımlanma ve kayıt işlemleri bu Yasada öngörülen ücretlere tabidir.”,

biçiminde düzenlenmiştir. Hayvan Başı Destek ödemesine esas teşkil eden Veteriner Dairesi Müdürlüğü sistemine kayıtlı bilgiler üzerinde yapılan incelemede, sisteme kayıtlı üreticiler ve hayvanlardan, yukarıda kayıtlı Yasa hükümleri çerçevesinde tahsil edilmesi gereken “**Tanımlanma ve Kayıt Ücretleri’nin**” tahakkuk ve tahsil edilmediği tespit edilmiştir.

Anılan ücretlerin tahsil edilmemesine ilişkin bilgisine başvuru Sn. Hüseyin Ataben, tarafımıza ilettiği savunma yazısında (Bkz. Ek.19) konuya ilişkin izahını “...**Yasal mevzuat gereği tahsil edilmesi gereken ücretlerin, 01.07.2009 tarihinde atandığım Veteriner Dairesi Müdürlüğü görevime kadar alınmaması ve de üreticilerin kayıtları ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmesine olumsuz etki oluşturacağı inancımın dolay tahakkuk ettirilmemiştir. Fakat 26.07.2011 tarihinden sonra uygulanmaya başlanacaktır...**” şeklinde ifade etmiş olup, yapılan uygulamaya ilişkin herhangi bir yasal dayanak gösterememiştir.

Ayrıca, Sn. Hüseyin Ataben’den 7/2008 sayılı Yasanın yine yukarıya derç edilmiş Geçici Maddesi (1) dikkate alındığında, denetime konu olan 3.907 üreticinin Veteriner Dairesi nezdindeki veri tabanına hangi tarihte kaydedildiğine ilişkin bilgi ve belge talep edilmiştir. Sn. Ataben’in tarafımıza ilettiği cevap yazısında (Bkz Ek.19) “...**Bahis Konusu ödemedeki toplam 3.907 üreticinin, Dairemizce ne zaman üretici olarak kaydedildiğine ilişkin bilgi ve belgenin, sunucu bilgisayar üzerindeki veri tabanının silinmiş olmasından dolayı tespiti mümkün değildir. Bu bilgilerin tarafımıza sunulması durumunda bilginize getirilebilecektir.**” şeklinde yer alan ifadesinde de belirtildiği üzere, üretici kayıtlarına ilişkin herhangi bir bilgi/belge denetime sunulmamıştır.

Yukarıda belirtilen hususlar dikkate alındığında;

1. Denetime konu olan 3.907 üreticinin, anılan Daireye ne zaman kaydedildiğine ilişkin bilgilerin denetime sunulmadığı noktasından hareketle, 7/2008 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden itibaren geçecek ilk bir yıllık süre için

“Tanımlanma ve Kayıt Ücretlerinin” tahsil edilmemesine olanak sağlayan Geçici Madde’nin uygulanmasının mümkün olmadığı,

2. Madde (1)’de belirtilen hususlar ve Raporun 3.1.4. ve 3.1.5. başlıklı bölümlerinde belirtilen hayatta olmayan üreticiler ile KKTC vatandaşı olmayan üreticilerin günümüz itibarıyla “üretici olarak kaydedilmelerinin mümkün olmadığı” dikkate alındığında,

- Üretici kaydedilmesinde herhangi bir yasal engel olmadığı sonucuna varılan ve ilgili Dairece “İşletme Numarası” verilmiş olan toplam **3,865*** üretici/işletme için, 7/2008 sayılı Yasa gereği tahakkuk ve tahsil edilmesi gereken **50 TL.** “Tanımlanma ve Kayıt ücreti” karşılığı **toplam 193,250.00 TL.’nin** (3.865 üretici X 50 TL./üretici=193,250.00 TL.) tahakkuk ve tahsil edilmesi,

- Raporun 3.5.2 “Hayatta Olmadığı Tespit Edilen Üreticiler” başlıklı bölümünde bahis konusu yapılan 11 üreticinin hayatta olduğunun, Polis tarafından tespit edilmesi durumunda, Veteriner Dairesi Müdürlüğü’nce; hayatta olan üreticiler ve üreticilere ait hayvanların “Tanımlanma ve Kayıt ücretlerinin” tahakkuk ve tahsil edilmesi,

3. Denetime konu olan üreticilere ait Veteriner Dairesi nezdindeki hayvan varlıkları kayıtları incelendiğinde; **toplam 48,188 adet büyükbaş ve 228.854 adet küçükbaş** (koyun/keçi ayrımı olmaksızın) hayvan mevcudiyeti görülmektedir.

Dolayısıyla Madde (1)’de üretici kayıtları içinde izah edildiği üzere, konu hayvanların da ilgili Daire sistemine ne zaman kaydedildiğine ilişkin bilgi/belge de denetime sunulamadığından 7/2008 sayılı Yasa gereği;

* 48.188 adet büyükbaş (bb) hayvan için 240,940.00 TL.
(48.188 bb x 5 TL./bb=240,940.00 TL.)

* 228.854 adet küçükbaş (kb) hayvan için 228,854.00 TL.
(228.854 kb x 1 TL./kb) olmak üzere,

toplam 469,794.00 TL.’nin hayvan sahibi üreticilerden tahakkuk ve tahsil edilmesi,

4. KKTC genelinde yapılmış olan “büyük ve küçükbaş hayvan sayımında” tespit edilmiş olan kayıtsız üreticiler ile hayvanların, ilgili Daire tarafından kayıt altına alınarak, 7/2008 Yasa gereği olan “Tanımlanma ve Kayıt Ücretlerinin” tahakkuk ve tahsil edilmesi,

5. Madde (1) ve (2)’de detayı verilen hususlar dikkate alındığında, Veteriner Dairesi Müdürlüğü tarafından **toplam 663,044.00 TL.’nin** (193,250.00 TL.+ 469,794.00 TL.=663,044.00 TL.) üreticilerden tahsil

* DGD Hayvan Başı Destek Ödemesinde yer alan 3.907 üretici – KKTC Vatandaşı olmayan 8 üretici- Hayatta olmayan 20 üretici -3 üretici olarak kaydedilmiş olan Veteriner D. Deneme kaydı-11 Polis Araştırması gereken üretici=3.865 üretici

edilerek gelir kaydedilmesi, aksi takdirde belirtilen meblağın Veteriner Dairesi Müdürü'nün mali sorumluluğuna getirilmesi,

6. Veteriner Dairesi Müdürlüğü sisteminde kayıtlı olan ancak denetimi yapılan Hayvan Başı Destek Ödemesi kapsamı dışında kalan diğer üreticilerin ve üreticilere ait hayvan varlıklarının, ilgili Daire Müdürlüğü'nce 7/2008 sayılı Yasa kapsamında değerlendirilerek "Tanımlanma ve Kayıt Ücretlerinin" tahakkuk ve tahsil edilmesi,

gerektiği sonuçlarına ulaşılmaktadır.

3.9. Sorumluluk Gerektiren Hususlar

Konu Bakanlar Kurulu Kararı ile ilgili olarak yapılan araştırmada; Veteriner Dairesi Müdürlüğü kayıtlarında mevcut olan üreticilere ait hayvan varlıklarının güncel olmaması, hayatta olmayan üreticiler ile KKTC vatandaşı olmayan kişilerin üretici kaydedilmesi nedenleriyle aşağıda detayı verildiği üzere devletin, **haksız yere yapılmış olan toplam 971,030.00 TL. kadar zarara uğratıldığı tespit edilmiştir.**

Haksız Yere Yapılan Ödeme

Bulgular	Miktar (TL.)	Rapor Başlığı
Hak edisten fazla yapılan destek ödemesi.	964.180,00	3.1.2.1.
Ödeme tarihinde hayatta olmayan üreticiye yapılan ödeme.	5.650,00	3.1.4.1.
KKTC vatandaşı olmayan üreticilere yapılan ödeme.	1.200,00	3.1.5.1.
Toplam	971.030,00	

Devletin 971,030.00 TL. zarara uğramasında Veteriner Dairesi Müdürü Sn. Hüseyin Ataben'in, Bakanlık Müdürü Sn. Cemal Özyönüm'ün ve Bakanlık Müsteşarı Sn. Nazım Ergene'nin müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

3.9.1. Veteriner Dairesi Müdürü Sn. Hüseyin Ataben'in Sorumluluğu

Bahse konu Hayvan Başı Destek Ödemesi'nin; güncel olmayan hayvan varlığı bilgileri, hayatta olmayan üreticiler ve KKTC vatandaşlığı bulunmayan üreticileri içerecek şekilde gerçekleşmesine sebebiyet veren verileri sağlamış olan Veteriner Dairesi Müdürü Sn. Hüseyin Ataben'in, Raporun 3.6.2. Başlıklı bölümünde alıntısı yapılan yasal hükümler hilafına işletme ve hayvanlar varlıklarına ilişkin güncel listeleri oluşturmaması ve nokta kontrolleri gerçekleştirmemesi nedeniyle devletin 971,030.00 TL. zarara uğramasından, adı verilen Bakanlık yetkilileri ile

müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulması gerektiği sonucuna ulaşılrken, Raporun 3.8 Başlıklı bölümünde belirtilen **“Tanımlanma ve Kayıt Ücretlerinin” tahakkuk ve tahsil edilmemesi nedeniyle oluşan 663,044.00 TL.’den de şahsen sorumlu tutulması gerektiği düşünülmektedir.**

3.9.2. Bakanlık Müdürü Sn. Cemal Özyönüm’ün Sorumluluğu

Hayvan Başı Destek Ödemesinin de yer aldığı 2010666825 işlem numaralı harcama belgesi Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı, Bakanlık Müdürü Sn. Cemal Özyönüm tarafından itaya bağlanmış olup, konu desteğin ödenmesine ilişkin yetki içeren Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı’nın K.T. Kooperatif Merkez Bankası (Koop Bank Ltd.) Müdürlüğü’ne muhatap, 9 Şubat 2011 tarih ve TDKB.0.00.59/82/18-16/82/21-11/183 sayılı yazısında da Sn. Özyönüm’ün imzası olduğu (Bkz.Ek. 40 syf.13) tespit edilmiştir.

Sn. Cemal Özyönüm’e SAY.0.00-B.7.00.104-11/570 sayı ve 28.06.2011 tarihli yazımız ile (Ek.39) konu destek ödemesini itaya bağlamasına ilişkin izahı sorulmuş ve Sn. Özyönüm savunma yazımıza cevaben Sayıştay’a ilettiği 05.07.2011 tarihli yazısında (Ek.40);

- **“ ...Bahse konu Harcama Belgesi’nin sadece hayvan başına ödemeler için değil; Doğrudan Gelir Desteği Ödemeleri Hesap Kapatması ...Bakanlar Kurulu Kararları’nın olması, gerekli olan yetkilerin alındığına dair olan evraklar ile imzaların tamam olması ve nihai ödeme talimatı olmaması nedenleriyle Hazine ve Muhasebe Dairesi Müdürlüğü’nün denetimlerini tamamlayarak ivedi olan ödemelerin hazır duruma getirilmesi için bahse konu belge tarafımdan imzalanmıştır...”**,
- **“...K.T.Kooperatif Merkez Bankası nezdindekiBakanlık hesabına aktarılan 5,031,730.00 TL. benim görevli olarak yurt dışında olmam nedeniyle nihai ödeme talimatı Bakanlık Müsteşarı Sn. Nazım Ergene tarafından imzalanarak ödemeler üreticilere intikal ettirilmiştir. Yurt dışından dönüşümü müteakip ödemelerde iki imza zarureti olduğundan prosedürün tamamlanması amacıyla 14.02.2011 tarihinde ödeme talimatını ben de imzaladım.”**,

şeklindeki ifadeleri ile konu ödemeyi itaya bağlama gerekçelerini denetime sunmuştur.

Yukarıda belirtilen hususlar dikkate alındığında, Sn. Cemal Özyönüm’ün 17/1999 sayılı Genel Muhasebe Yasası’nın İta Amirlerine yüklediği görevleri sıralayan 7 (1) maddesinin;

“ İta Amiri; bütçede öngörülen belirli tahsisatlardan harcama yapılmasına izin veren ve bu harcamaların mevzuat çerçevesinde kontrolünden sorumlu olan şahıstır....”,

şeklindeki hükmü hilafına, 7/2008 sayılı Yasanın Veteriner Dairesi'ne yüklediği "üreticilerce yapılan beyanların kontrolüne ait listelerin güncellenmesine ilişkin sorumluluğun" yerine getirilip getirilmediğine bakmadan ve/veya ödemede yer alan üretici/hayvan varlıklarına ilişkin kontroller yapıp yapılmadığını dikkate almadan, 2010666825 işlem numaralı harcama belgesini itaya bağlaması ve Koop Bank. Ltd.'e konu ödemenin gerçekleştirilmesine ilişkin 09.02.2011 tarihli aktarma yazısına yetki vermesi nedeniyle, devletin uğradığı **toplam 971,030.00 TL. tutarındaki haksız ödemede sorumluluğu olduğu sonucuna ulaşılmış** olup bu tutardan Sn. Hüseyin Ataben ve Sn. Nazım Ergene ile müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğu düşünülmektedir.

3.9.3. Bakanlık Müsteşarı Sn. Nazım Ergene'nin Sorumluluğu.

Hayvan Başı Destek Ödemesi kapsamında, Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nın K.T. Kooperatif Merkez Bankası Müdürlüğü'ne muhatap, 9 Şubat 2011 tarihli aktarma yazısında (Bkz. Ek.40 syf.13), Bakanlık Müsteşarı Sn. Nazım Ergene'nin de imzasının bulunduğu görülmüştür.

Sn. Nazım Ergene'nin;

- Konu edilen aktarma yazısını imzalayarak, **hayvan varlıkları güncel olmayan üreticilere, hayatta olmadığı tespit edilen üreticilere ve KKTC vatandaşı olmadıkları saptanan üreticilere, destek ödenmesini öngören listelerin ödenmesine yetki vermesi,**
- Veteriner Dairesi Müdürü Sn. Ataben'in 13.01.2011 tarihli, Bakanlığa muhatap yazısında (Bkz Ek.19 syf. 20); **ödemeye ilişkin hayvan varlıklarının güncellenmesi gerektiği ve üreticilere duyuru yapılarak hayvan varlıklarını bildirmeleri gerektiği, ödemenin gerekli kontrollerin yapılmasının ardından oluşturulacak üretici listeleri üzerinden yapılmasının daha doğru olacağını** ifade etmesine rağmen, konu ödemeyi itaya bağlaması,

üzerine, SAY.0.00-B.7.00.104-11/569 sayı ve 28.06.2011 tarihli yazımız (Ek.41) ile konu ödemeye yetki vermesine ilişkin izahı ve eğer var ise yasal dayanağı talep edilmiştir.

Talep yazımıza cevaben tarafımıza iletilmiş olan 05.07.2011 tarihli cevap yazısında (Ek.42) Sn. Ergene özetle; **Bakanlar Kurulu'nun hayvan başı destek ödemesine yetki veren K-290-2010 ve K-1439-2010 sayılı kararlarında, ödemelerde Veteriner Dairesi Müdürlüğü verilerinin kullanılacağı belirtilmiştir, anılan Daire Müdürlüğü'nün 13.01.2011 tarihli yazılarında sadece, bilgilerin güncel olmadığı belirtilerek, çok önemli hatalar içerdiği ve/veya çok eski dönemlerin verilerini içerdiği ve/veya KKTC yurttaşı olmayan kişileri içerdiği ve/veya destek ödeme tarihinde hayatta olmayan üreticilerin olabileceği gibi hususların belirtilmediği, bahse konu Harcama Belgesi'ni Bakanlık Bütçe Kontrolörü ile HMD Müdürlüğü Aritmetik Kontrol ve İç Kontrol'den geçmiş olması nedeniyle onayladığını** ifade etmiştir.

Bu bağlamda Sn. Nazım Ergene'nin;

- Hayvan başı destek ödemesine ilişkin üreticilere ait verilerin doğruluğuna ilişkin denetimleri/kontrolleri, ilgili Daire Müdürlüğü'nden talep etmeden anılan ödemeyi;

17/1999 sayılı Genel Muhasebe Yasası'nın "İta Amirlerine" yüklediği görevleri sıralayan 7 (1) maddesinin;

" ... İta Amiri; bütçede öngörülen belirli tahsisatlardan harcama yapılmasına izin veren ve bu harcamaların mevzuat çerçevesinde kontrolünden sorumlu olan şahıstır....",

hükmü hilafına ita bağlayarak **toplam 971,030.00 TL. tutarındaki haksız ödemenin gerçekleşmesinden**, Sn. Hüseyin Ataben ve Sn. Cemal Özyönüm ile müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.10. Diğer Hususlar

3.10.1. 71/2002 Sayılı Yasa Hilafına Uygulama

71/2002 sayılı "Tarımsal İşletme ve Üreticilerin Kaydı ve Üretim Desteklenmesi Yasası" ülkede yapılacak tarımsal üretimin planlanması, halkın beslenmesi için gerek duyulan temel ürünlerle ülke ekonomisi için üretimi ve ihracında yarar görülen tarımsal ürünlerin üretimi ile uğraşan üreticilerin belirlenmesi ve bunlara **yapılacak teşvik ve desteğin saptanması ve düzenlenmesine ilişkin esasların düzenlemesini amaçlamaktadır.**

Konu Yasanın "Başvuru" yan başlıklı 8. maddesinin, aşağıda kayıtlı (1) ve (2)'nci fıkraları aynen ;

- “ (1) Bu Yasa uyarınca yapılacak destekten veya üretim riskine katkıdan Yararlanmak isteyen üreticiler doğrudan doğruya veya üye oldukları kooperatifler aracılığı ile Bakanlığa yazılı olarak başvururlar.
- (2) Doğrudan doğruya yapılan başvurularda üreticilerden ilgili birliğe üye olduklarına dair üyelik belgesi aranır. Kooperatifler aracılığı ile yapılan başvurularda ise ilgili kooperatife üye olmak yeterlidir ve herhangi bir birliğe üye olma zorunluluğu aranmaz.”,

biçiminde düzenlenmiştir.

Hayvan Başı Destek Ödemesi'ne ilişkin yapılan incelemede, üreticilerin konu destekten yararlanmak için anılan Yasayı yürütmekle görevli olan Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'na herhangi bir başvuruda bulunmadıkları keza, ilgili Bakanlığında üreticilere başvuru yapmaları için çağrıda bulunmadığı tespit edilmiştir.

Dolayısıyla adlarına destek ödenmesi öngörülen 3.907 üreticinin, Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'na, gerek doğrudan doğruya gerekse kooperatifler aracılığıyla destekten yararlanmak için herhangi bir talepleri olmamasına rağmen Bakanlıkça destek ödenmesi, 71/2002 sayılı Yasa hilafına uygulama olarak değerlendirilmektedir.

3.10.2. Üreticilerin Hayvan Varlıklarına İlişkin Beyanlar

Raporun daha önceki bölümlerinde de belirtildiği üzere, Veteriner Dairesi Hayvan Kayıt Sistemi Veri Tabanı, güncel bilgileri içermemektedir. Konu ile ilgili denetim sürdürülürken, denetime ışık tutması açısından hayvan varlıkları ile ilgili üreticilerce yapılmış beyanlar denetime sunulmuş olup, yapılan incelemede;

1. Üreticilere ait birçok beyanın, adı geçen Daire yetkililerine ne zaman teslim edildiğine ilişkin herhangi bir bilgi ve/veya belgenin mevcut olmadığı,
 2. Bazı üreticilerce Hayvan Başı Destek Ödemesi sonrası yapılmış olan beyanların da denetime sunulduğu,
 3. Koyun –Keçi Tanımlama ve Kayıt Formları'na ekli üretici beyanlarının bir kısmının, üreticilere ait defter yapraklarına yazılı olduğu ve bir kısım Form üzerinde Daire yetkililerince “Güncellendi” ibaresi bulunmasına rağmen, güncellenimin kimin tarafından ne zaman gerçekleştirildiğine ilişkin bilginin olmadığı,
 4. Denetime sunulan evrakların birçoğunun herhangi bir tasniflemeye tabi tutulmadan, düzensiz ve özensiz olarak denetime sunulduğu,
- tespit edilmiştir.

Dolayısıyla, konu beyanlar ve/veya Formlar; denetim amaçlarına hizmet edecek şekilde düzenlenmediği ve/veya eksik bilgi içerdiği ve KKTC genelinde hayvan sayımı düzenlenerek, Beyan/Formalarda yer alan bilgiler fiili olarak tespit edildiği cihetle, denetim kapsamında dikkate alınmamıştır.

3.10.3. Üreticilerin Yükümlülükleri

7/2008 sayılı Hayvanların ve İşletmelerin Tanımlanması ve Kaydı Yasası hayvanların ve işletmelerin tanımlanmasını ve kaydını amaçlarken, bunu gerçekleştirecek olan Dairenin görev yetki ve sorumlulukları ile “üreticilerin yükümlülüklerini” ve yükümlülüklerini yerine getirmeyen üreticilere uygulanması gereken yaptırım ile cezai kurallara ilişkin düzenlemeleri de hükme bağlamaktadır.

Bu çerçevede, 7/2008 sayılı Yasa “**Üreticilerin Yükümlülükleri**” yan başlıklı 7. maddesi ile;

7. Üreticilerin yükümlülükleri şunlardır:
1) Kayıt zorunluluğu getirilen hayvanların tanımlanma ve kayıt işlemlerini yaptırmak;
2) Kayıt zorunluluğu getirilen hayvan türleri ile ilgili işletmelerinin tanımlanma ve kayıt işlemlerini yaptırmak;
3) Nakledilecek hayvanların hareket belgelerini hayvanlarla birlikte bulundurmak;
4) Hayvanlar ile ilgili güncel kayıtları tutmak, kayıtlarla ilgili bildirimleri tüzüklerde belirtilen süreler içerisinde Daireye bildirip gerekli işlemleri yaptırmak ve Daire tarafından talep edilmesi halinde güncel kayıtları ibraz etmek;

şeklindeki hükmü yürürlüğe koyarken, aynı Yasanın “**İdari Para Cezaları**” yan başlıklı 12. maddesi ile “**Suç ve Cezalar**” yan başlıklı 13. maddesi de yukarıya derç edilmiş madde hükümlerine uymayanlara uygulanacak cezaları belirtmektedir.

Yapılan incelemelerde, üreticilerin Yasa gereği sorumluluklarını yerine getirmediği, Veteriner Dairesi Müdürlüğü’nün ise yasal yükümlülüğünü yerine getirmeyen üreticilere yine Yasanın öngördüğü cezai müeyyideleri uygulamaktan imtina ettiği tespit edilmiştir.

Bu bağlamda Veteriner Dairesi Müdürlüğü’nün 7/2008 sayılı Yasa ile üreticilere yüklenen sorumluluklar hususunda üreticileri bilgilendirmesi, Yasada belirtilenlere uymayan üreticilere ise yine Yasanın öngördüğü cezaları uygulama yoluna gitmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

3.11. KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı’nın Denetim Bulgularına Cevabı

Sayıştay Başkanlığı, değiştirilmiş şekliyle 18/1978 sayılı Sayıştay Yasası’nın 27. maddesi gereği, Raporda yer alan denetim bulgularını “Taslak Rapor” olarak 17 Ağustos 2011 tarih ve SAY.0.00-B.7.00.107-11/680 sayılı yazısı (Ek.43) ekinde KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı’na iletmış ve ilgili Bakanlık, cevaben 6 Eylül 2011 tarih ve TDKB.0.00.-16/82/25-19/82/33-11/1043 sayılı yazısını (Ek.44) tarafımıza sunmuştur.

Konu cevap yazısından Bakanlığın;

- 1) Raporda yer alan denetim bulgularını teyit ederek tespitlere ilişkin herhangi bir itirazlarının olmadığı,
- 2) Rapordaki tespitlerde belirtilen haksız ödemelerin ilgililerden geri alınması için çalışmalar başlatılacağı,

- 3) Raporunda yer alan hataların düzeltilmesi yönünde çalışma sürdürdüklerini ve sorunların çözümüne ilişkin Başkanlığımız ile istişare içinde olmak istedikleri,

anlaşılmaktadır.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

- 1) Ödenmesi itaya bağlanmış olan 5,031,730.00 TL. tutarındaki Hayvan Başı Destek miktarının ne kadarının ödendiğinin tespit ve teyidi için, ilgili Bakanlık aracılığıyla, Koop Bank. Ltd. ve Köy Kooperatifleri'nce gerçekleştirilmiş ödemelere ilişkin ödeme listeleri temin edilerek incelenmiş ve yapılan incelemede, konu destek kapsamında toplam 4,315,250.00 TL.'nin ödendiği, 716,480.00 TL. tutarındaki desteğin ise henüz ödenmediği tespit edilmiştir.
- 2) Veteriner Dairesi Müdürlüğü sistemine kayıtlı olan ve Hayvan Başı Destek Ödemesi'ne esas teşkil eden 3.907 üreticiye ait kimlik bilgilerinin, Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü'nce incelenmesi sonucunda;
 - a) 942 üreticiye ait kimlik bilgilerinin Veteriner Dairesi Müdürlüğü kimlik bilgileri ile uyuşmadığı,
 - b) Destek kapsamında yer alan üreticilerin bir kısmının hayatta olmadığı, bir kısmının ise KKTC vatandaşı olmayan kişiler olduğu,tespit edilmiştir.
- 3) 3.907 üreticiye ait yapılan silme denetim sonucunda; hayvan başı destek ödemesi kapsamında gerçekleştiği tespit edilmiş olan 4,315,250.00 TL. destek ödemesinin 971,030.00 TL.'sının, haksız olarak ödendiği, ödenmediği tespit edilen 716,480.00 TL.'nin Bakanlık verileri dikkate alınarak ödenmesi halinde 268,900.00 TL. daha haksız ödemeye sebebiyet vereceği, dolayısıyla tarafımızca tespit edilen ve ödenmesine uygunluk verilen miktarların dikkate alınarak ödeme gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
- 4) Haksız yere ödendiği saptanmış olan 971,030.00 TL'den;

❖ Ödemeye esas teşkil eden listelerde yer alan bilgilerin doğruluğunu teyit ettirmeden itaya bağlanmış olması nedeniyle; Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı Sn. Nazım Ergene ile Bakanlık Müdürü Sn. Cemal Özyönüm'ün,

❖ Güncel olmayan hayvan varlığı bilgileriyle, vefat etmiş üreticiler ile KKTC vatandaşı olmayan üreticileri içerecek şekilde veri sunmuş olan Veteriner Dairesi Müdürü Sn. Hüseyin Ataben'in,

müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmaları gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Değiştirilmiş şekliyle 18/1978 sayılı Sayıştay Yasası'nın 22. maddesi gereği sorumluluk tutarının ilgililere Sayıştay'ca bildirimden itibaren 3 ay içerisinde devlete veya bağlı buldukları kuruma sorumlularca yatırılması gerekmektedir. Bu bağlamda, sorumlu tutulan ilgililerin bu tutarı öncelikle haksız ödeme yapılan üreticilerden tahsil etme yoluna gitmeleri, tahsil edilemeyen tutar bulunması durumunda ise bu tutarın Sn. Nazım Ergene, Sn. Cemal Özyönüm ve Sn. Hüseyin Ataben'in müştereken ve müteselsilen devlete yatırmaları gerektiği sonucuna varılmıştır.

- 5) Sn. Hüseyin Ataben için Madde 4'te belirtilen sorumluluk miktarına ilaveten, 7/2008 sayılı "Hayvanların Ve İşletmelerin Tanımlanması Ve Kaydı Yasası" gereği; üreticilerin ve üreticilere ait hayvanların kayıt ücreti olarak tahsil edilmesi gereken "Tanımlanma ve Kayıt Ücretlerinin" tahakkuk ve tahsilatını gerçekleştirmediği cihetle, denetime konu olan üretici ve hayvan varlıkları için tahakkuk ve tahsil edilmeyen toplam 663,044.00 TL.'den de şahsen sorumlu tutulması gerektiği saptanmıştır.

Değiştirilmiş şekliyle 18/1978 sayılı Sayıştay Yasası'nın 22. maddesi gereği sorumluluk tutarının ilgililere Sayıştay'ca bildirimden itibaren 3 ay içerisinde devlete veya bağlı buldukları kuruma sorumlularca yatırılması gerekmektedir. Bu bağlamda, Sn. Hüseyin Ataben'in bu tutarı öncelikle ilgili üreticilerden tahsil etme yoluna gitmesi, tahsil edilemeyen tutar bulunması durumunda ise bu tutarın Sn. Hüseyin Ataben tarafından devlete yatırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Ayrıca;

- 1) Veteriner Dairesi Müdürlüğü'nün;
- a) KKTC genelinde gerçekleştirilmiş olan hayvan üreticilerine ait fiili sayım sonuçlarını ivedilikle sistemine kaydedip verilerini güncelleştirmesi,
 - b) 7/2008 sayılı Yasa ve bu Yasa tahtındaki tüzüklerde yer alan hükümler gereği, sorumluluğunda olan üreticiler ile ilgili; kayıt, işlem, bunlarla ilgili ücret tahakkuk ve tahsilat ile denetimleri yapması ve bunlara ilişkin raporları düzenli olarak hazırlaması,

- c) Yine 7/2008 sayılı Yasa ve anılan Yasa tahtındaki tüzüklerde belirtildiği üzere, üreticilerin uymakla yükümlü oldukları işlemleri takip edip bunlara uymayan üreticiler için ilgili Yasada belirtilen ceza maddelerini uygulama yoluna gitmesi,
- d) Gerek “Tanımlanma ve Kayıt Ücretlerinin” tahakkuk ve tahsilatına, gerekse hayvan kayıt sisteminde yapılacak olan güncellemelere ilişkin bilgi ve belgelerin Başkanlığımıza iletmesi gerekmektedir.

2) **Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı’nın;**

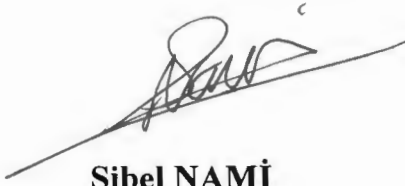
- a) Raporda belirtilen husus ve bulguları dikkate alarak haksız ödeme yapılmış olan üreticilerden ilgili tutarları tahsil etme yoluna gitmesi,
- b) İlgili ödeme kapsamında olup, ödeme tarihinde hayatta olmayan üreticilere, vefat etme tarihlerinden sonra DGD kapsamında herhangi bir destek ödemesi yapıp yapılmadığını tespit etmesi ve eğer var ise bu tutarların kimler tarafından alındığını belirleyerek geri alması,
- c) KKTC vatandaşı olmadığı halde üretici kaydedilmiş ve destek ödemesi yapılmış olduğu tespit edilen üreticilerin bu tarihten önce DGD adı altında herhangi bir ödeme almış olması durumunda ilgili tutarların da geri alınması ve sonucun Sayıştay Başkanlığı’na teyit edici bilgi ve belgeler ile sunması,
- d) Kendine bağlı Müdürlüklerinin mevzuatlarında belirtilen işlevlerini tam ve eksiksiz olarak yapıp yapmadıklarını daha etkin bir şekilde kontrol etmesi gerektiği sonuçlarına varılmıştır.

3) **Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü’nce;**

- a) Ölüm belgesi verilen bazı üreticilerin hayatta olduğu sonucuna ulaşıldığı, dolayısıyla hayatta olup olmadıkları konusunda çelişen bilgilere ulaşılan üreticiler için Polis araştırması gerektiği ve konu araştırma akabinde elde edilecek bulguların “haksız ödendiği tespit edilen destek ödemesi miktarını” değiştirebileceği cihetle Başkanlığımıza sunulması gerekmektedir.

- b) Ölüm belgesi verilmesine rağmen, yine aynı Daire tarafından hayatta olduklarına dair bilgi verilen üreticiler ile destek ödemesi gerçekleşmeden önce vefat etmelerine rağmen, adlarına öngörülen desteğin “yakınları tarafından tahsil edildiği” belirtilen üreticilere ilişkin, Polis soruşturması gerçekleştirilmesi ve elde edilecek bilgilerin Başkanlığımıza iletilmesi,
- c) Bazı üreticilere ait kimlik bilgilerinin anılan Daire tarafından açıklanmayan neden/nedenlerden dolayı hatalı olarak denetime sunulduğu saptanmış olup, konu kimlik bilgilerinin NKD’nce tekrar incelenerek konuya ilişkin tespitlerin Başkanlığımıza iletilmesi gerekmektedir

Saygı ile bilgilerinize arz olunur.

Sibel NAMI
Denetçi

Ebru AKBIÇAK
Denetçi